

Lyhyesti

Valtuuskunnalle uusi toiminnanjohtaja
Pallo, flygelismi, suhteikko ja Riitta Nelimarkka
Tiukkaa keskustelua
Tieteessä tapahtuu -lehti ei enää kuivin?
Kirsti Lagerspetz

Valtuuskunnalle uusi toiminnanjohtaja

Tieteellisten seurain valtuuskunnan uudeksi toiminnanjohtajaksi on valittu dosentti **Aura Korppi-Tommola**. Hän on väitellyt vuonna 1982 Suomen ja Ruotsin välisestä kummikuntaliikkeestä 1942-1980 ja on sen jälkeen harrastanut järjestö- ja naishistoriaa. Vuosina 1991-1996 Korppi-Tommola työskenteli Mannerheimin Lastensuojeluliiton järjestöpäällikkönä ja vuodesta 1996 liiton tutkimuspäällikkönä. Hän on parhaillaan Suomen historiallisen seuran esimies ja Helsingin yliopiston Alumniyhdistyksen puheenjohtaja. Aura Korppi-Tommola aloittaa valtuuskunnassa maaliskuun alussa.

Vuodesta 1987 lähtien valtuuskunnan toiminnanjohtajana toiminut dosentti **Hannu Heikkilä** puolestaan siirtyy 1.4. lähtien Kordelinin säätiön asiamieheksi.

Pallo, flygelismi, suhteikko ja Riitta Nelimarkka

Siitä huolimatta, että taiteilija **Riitta Nelimarkan** ns. väitöskirja-spektaakkelia on tiedotusvälineissä jo suurella antaumuksella käsitelty, ei sen mahdollisesta sisällöstä ole paljonkaan puhuttu. Niinpä on kovasti valaisevaa lukea, mitä taiteilija tällä "väitöskirjallaan" tahtoo sanoa. Seuraavat rivit ovat suoraan Nelimarkan omasta väitöskirjatiedotteesta; sen teksti vastaa myös itse työn sisältöä. Tämä tiedote löytyy myös korkeakoulun verkkosivuilta:

"Taideteollinen korkeakoulu, Opinnäytetiivistelmä

Osasto: Taidekasvatuksen osasto

Koulutusohjelma: Kuvataideopetuksen koulutusohjelma

Tekijä: Nelimarkka-Seeck Riitta

Työn nimi: Self Portrait, Elisen väitöskirja, Variaation variaatio

Työn laji: Tohtorin väitöskirja

Self portrait on laadullinen, yksittäistapausta käsittelevä perustutkimus, filosofinen penetraatio omaan taiteilijaminään. Se on absurdi runoelma, partenogeneettinen, itse itseään varioiva suhteikko ja kyselevä kuvaus luovasta prosessista, joka pikemminkin kuin prosessi, on sykkivä pallo, joka antautuu spiraaliksi, joka "liitettessä" huipentuu pisteeksi ...

Tavoitteena on noudattaa intuitiivista visiota taiteellisesta tavasta tutkia oman tiedostamisen olemusta, sanalla sanoen suorittaa introspektio kvalitatiivisen tutkimuksen hengessä. Tehdä se henkilökohtaisena kokeena, varioimistaan varioiden ja esittää tulokset joksikin autenttisen, esseemäisen runoelman muodossa. Tästä valinnasta muodostuu fiktiivisen asiarunon konteksti, yksi mahdollinen tapa saattaa ymmärrettäväksi taiteellisen tutkimuksen erityinen luonne. Säilyttää loppuun asti jotain taiteen ja tutkimuksen "hengen" tapaista. Pääasiallisena aineistona on oma taiteellinen tuotanto ja peruslähtökohtana oma kokemus, joka sisältää niin fyysisen, aistisen, psykologisen, kognitiivisen, kulttuurisen, uskonnollisen, henkisen kuin intuitiivisenkin tiedon. Kun tämän Elisen "kokemusflygelön" viitoittamat johtopäätökset osuvat yksin tieteenfilosofian gurujen päätelmien kanssa, voidaan nyökätä yleistettävyyden suuntaan, ja kun oma päänsisäinen pallopelimaailma ei tangeeraa ulkomaailman kanssa, on tätäkin subjektiivista näkemystä kunnioittaminen, kunnes joku sen epätodeksi osoittaa. Elisen väitöskirja sisältää metamorfoottisen Pallo - Flygeli - Jänis - "hassukaavan" ja omatekoisen, humanistisen "opin" flygelismin teemat, joilla kuvataan taiteentekemisen prinssiä ja perustunnelmia, myös eettisiä ja sielullisia. Tämä taiteen elastista vapautta kuvaava koherentti sekä kehämäinen, että pallomainen kaava, jota ei yritetäkään väittää muutoin kuin ei-definiitiivisesti todeksi, on kaikessa mielivaltaisuudessaan, variatonisessa soveltuvuudessaan ja lähes abstraktissa yksinkertaisuudessaan tutkimuksen sekä metodi että kohde ja lopulta substanssi kuten myös niin kutsuttu lopputulema.

Lyhyesti: Self Portraitissa variaatio = metodi = substanssi. Se, että elämä itse "flygelöity" tutkimukseen, on koettu fakta, jota olisi vilpillistä

lähteä salaamaan. Ihmistutkimus ei tapahdu irrallaan sinänsä unimaisesta tosielämästä eikä tässä tapauksessa myöskään irrallaan taiteesta. Koettu sotkeutuu oudosti taiteeseen napittuakseen sitä kautta taas tutkimukseen.

Kehkeytyy omalla tavallaan hermeneuttinen Pallo - Flyyngeli - Jänis -oravanpyörä: Käsitteellinen tutkimus - Artefaktinen taide - Inhimillis-jänismäinen elämä -triangelisto, joka muodostaa Elisen väitöskirjan hermeneuttisen, itseään varioivan jäniksenpallon. Tämän konkreettisia ilmentymiä ovat Self Portrait -väitösteoksen näyttely Flygelise 1998-99 ja Intter Konttinen and his lovely friends 1998 sekä tutkimusosa Self Portrait, Elisen väitöskirja, Variaation variaatio 2000.

Aineisto:

Asiasanat: variaatio, introspektio, komsublimaatio, pallo, suhteikko, flygelismi

Säilytyspaikka: TaiK kirjasto, TKO kirjasto

Sivumäärä: 216"

Että tällainen tapaus. Jos ei tämä ole vitsi, niin sitä pahempi. Vaan että vitsillä/järjettömyyksillä tohtoriksi? Taideteolisessa korkeakoulussa tämä työ arvioitiin lopulta tohtorin arvon ansaitsevaksi.

Tämän jälkeen herää kyllä helposti epäily josko on mitään järkeä nykyisissä taidekorkeakoulujen maisteri- ja tohtoritutkinnoissa. Minkä ihmeen vuoksi edes pitää yrittää sovittaa yhteismitattomia asioita yhteen muottiin? Taiteet taiteena, tieteet tieteenä. Jos vaikkapa viulisti haluaa tiedettäkkin tehdä, tohtoriksi tulla, voihan sitä musiikki*tedettä* opiskella vaikkapa Helsingin yliopistossa.

Helsingin yliopiston rehtori **Kari Raivio** kirjoitti asiasta erinomaisen kirjoituksen *Helsingin Sanomiin* 16.2. Sen sijaan saman lehden kulttuuriosaston toimittaja **Heikki Hellmanin** mielestä työ on ehdottomasti tohtorin arvon ansaitseva. - Jaa...!?

Tiukkaa keskustelua

Edellinen *Tieteessä tapahtuu* -lehti herätti useita intohimosiakin keskusteluja. **Marjo Kaartisen** ja **Anu Korhosen** "Miesten tiede!" -kirjoitus synnytti erityisesti verkossa valtaisan keskustelun useammallakin keskustelupalstalla, nyt kirjoituksen teemasta ollaan järjestämässä useampiakin keskustelutilaisuuksia: esim. maanantaina 26.3. Suomen historiallinen seura järjestää Helsingin Tieteiden talolla tällaisen tilaisuuden. Keskustelua käytäneen pian myös *Historiallisessa aikakauskirjassa*.

Jorma Koivulehdon voimakas etymologisen tutkimuksemme nykytilaa kritisoanut puheenvuoro aiheutti myös hämmennystä; tässä niteessä Koivulehto saa myös palautetta. Yllättäen Koivulehdon erityisesti kritisoimat tutkijat eivät itse ole halunneet vastata esitettyyn kritiikkiin.

Petteri Pietikäisen herättämä psykokulttuurikritiikki sai myös jatkoa - ja jatkunee edelleen.

Tieteessä tapahtuu -lehti ei enää kuivin?

"Suomen kuivimman lehden maineesta Virallisen lehden ja Suomen Sotilaan kanssa kilpaileva Tieteessä tapahtuu - aikakausjulkaisu on pirstunut." Näin kirjoitti Helsingin yliopiston valtiotieteen opiskelijoiden *Tutkain*-lehden (joka määrittelee itsensä: "Tutkain - eliittio opiskelijain eliittijournalismia") numerossa 4/2000 sen päätoimittaja **Ilkka Karisto**. Hän viittasi lähinnä niteissä 7 ja 8/2000 käytyyn susi- ja susiasiamies-keskusteluun.

Tieteessä tapahtuu -lehti kiittää huomiokyvystä ja oivallisesta johtopäätöksestä.

Kirsti Lagerspetz

Vuosi sitten ilmestyi professori **Kirsti Lagerspetzin** mainio, osin elämäkerrallinenkin esseekokoelma *Mitä tulee mieleen*.

Psykologin esseitä (Tammi). Kirja päättyi sanoihin: "Tämä ei ole mikään selviytymistarina. Itse asiassa kenenkään ihmisen tarina ei voi olla sitä. Tätä kirjoitettaessa [kirjan alkusanat on päivätty 28.7.1999] olen hyvässä kunnossa, minulla ei ole minkäänlaisia oireita, mutta syöpämarkkeri on jo osoittanut kohoamisen merkkejä. Toisaalta tiedän olevani hyvässä hoidossa, ja hoidot ovat aivan viime vuosina hämmästyttävästi kehittyneet. Aion siis vielä jatkaa taistelua."

Taistelua olikin jo jatkunut voitokkaasti yli 20 vuotta. Vielä vuosi sitten Lagerspetz osallistui kommentaattorina mm. Tieteellisten seurain valtuuskunnan järjestämään "Kolmas kulttuuri - Uuden vuosituhannen maailmankuvat" -luentosarjaan (ks. *Tieteessä tapahtuu* 2/2001). Vuoden 2001 ensimmäisenä päivänä täytyi kuitenkin viimein antaa periksi, voimat ehtyivät.

Kirsti Lagerspetz oli huomattava tutkija, mainio kirjoittaja - ja erityisesti hieno ihminen.

Muistamme.

Jan Rydman